

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/V/KSO/2010/266

BETREFT: (terug)betaling van voorschot

1 PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 15 februari 2010

1.2 Verzoeker

[X], ouder van een leerling

1.3 CZB

Op 15 februari 2010 ontvangt het secretariaat van de Commissie Zorgvuldig Bestuur per e-mail een vraag in verband met het terugbetalen van een voorschot. Verzoeker bezorgt het secretariaat op 19 februari het mailverkeer tussen hem en de schooldirectie met betrekking tot de zaak.

Op 3 maart legt het secretariaat in een e-mail een synthese van de vraag voor akkoord voor aan verzoeker. Hij wordt tegelijk uitgenodigd voor de zitting van 15 maart 2010.

Op 4 maart 2010 verklaart verzoeker zich akkoord met de synthese van de vraag. Hij verklaart op de zitting niet aanwezig noch vertegenwoordigd te zullen zijn.

2 INHOUD van de VRAAG

Eind 2009 werd verzoeker uitgenodigd voor de voorstelling van een internationaal uitwisselingsproject voor jongeren. Hoewel dit niet beschreven stond, gingen de ouders ervan uit dat deelname van hun kind impliceerde dat men bereid was om de buitenlandse gasten bij tegenbezoek op te vangen. Ouders werden daarom in een persoonlijk gesprek gescreend op hun mogelijkheden wat betreft slaapgelegenheid, opvang, maaltijden Verzoeker engageerde zich om zich in de week van het tegenbezoek dat voorzien was voor oktober 2010, ter beschikking te stellen en verlof te nemen. Hij schreef zijn zoon in en betaalde een voorschot van 100 euro.

In de maand januari 2010 werd verzoeker ervan verwittigd dat het tegenbezoek niet in oktober maar in april zou plaatsvinden. Hij vond dit een eenzijdig wijzigen van de voorwaarden, trok zijn zoon uit het project en vroeg het voorschot terug of wou het investeren in een nieuw project, nl. een verblijf in Burg Reuland.

Ondertussen had de school voor zijn zoon al een vliegtuigticket besteld dat niet meer kon gerecupereerd worden.

Verzoeker kreeg inmiddels het voorschot terug. Hij wil nog een antwoord om principiële redenen: hij wil door zijn vraag om advies komen tot een, in de toekomst, juist informeren en

het opmaken van een schriftelijke procedure waarbij alle (mogelijke) onduidelijkheden en verwarring uitgesloten worden.

3 ZITTING COMMISSIE

3.1 Datum en uur: 15 maart 2010 om 10.15 uur

3.2 Kamer

Kamer bevoegd voor het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs en de centra voor leerlingbegeleiding

3.3 Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel V. 22 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Raf Verstegen, voorzitter;

Walter Cools, Hilde Timmermans, Etienne Becuwe en Jean Dujardin, leden.

3.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

/

3.5. Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4 ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1 Regelgeving

** Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966.*

Artikel 13 bepaalt dat de Lid-Staten zich engageren om het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk te maken.

** Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989.*

Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor te zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen, voor ieder kind beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

** Grondwet.*

Artikel 24, § 3, eerste lid: “De toegang tot het onderwijs is kosteloos tot het einde van de leerplicht”.

** Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek van 13 juli 2001.*

Art. V.13: In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen de inrichtende machten de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt door middel van het school- of centrumreglement aan de ouders of aan de personen die de minderjarige leerling in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, dan wel aan de meerderjarige leerling meegedeeld.

** Decreet van 2 april 2004 betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad.*

Art. 17. De schoolraad heeft ten behoeve van al het personeel, leerlingen en ouders een communicatie- en informatieplicht over de wijze waarop hij zijn bevoegdheden uitoefent.

Art. 21. De inrichtende macht overlegt met de schoolraad over:

1° het opstellen of wijzigen van

a) het schoolreglement;

b) de lijst van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, evenals de regeling inzake de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend, voor zover deze regelingen niet zijn opgenomen in het schoolreglement;

.....

** Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.*

4.2 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is, rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving

4.3. Advies

4.3.1 Algemeen

De grondwet waarborgt de kosteloze toegang tot het leerplichtonderwijs. Uit de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs volgt dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Dit wordt bevestigd door het Arbitragehof in zijn arrest nr. 28/92 van 2 april 1992. De regel van de kosteloze toegang tot het onderwijs impliceert dat de basiskosten voor het verstrekken van onderwijs ten laste vallen van de publieke of private personen die het initiatief nemen om onderwijs aan te bieden. Zij kunnen daarvoor wel door de gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd worden (cf. art. 25 Schoolpactwet 29 mei 1959).

De regel van de kosteloze toegang houdt geen recht op volledige kosteloosheid van het secundair onderwijs in. In genoemd arrest blijkt dat in de huidige stand van de regelgeving op het niveau van het secundair onderwijs de scholen van de ouders en de meerderjarige leerlingen wel een bijdrage kunnen vragen voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten en vormen van dienstverlening, zonder dat deze de kosten van geleverde goederen of prestaties mag overschrijden. Deze kosten moeten kunnen worden verantwoord, onder meer vanuit de eigenheid van de doelgroepen in het secundair onderwijs.

De gevraagde bijdragen moeten het kenmerk behouden van een kostprijs. Dat veronderstelt enerzijds dat het gaat om door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds dat het goederen of diensten betreft die de betrokken leerling effectief heeft ontvangen.

De regelgeving waarborgt het recht van inspraak bij het beoordelen van de noodzaak of het verantwoorde karakter van bepaalde kosten en het vaststellen van de hoogte daarvan. Er moet een lijst worden opgesteld van de bijdragen die van de ouders kunnen worden gevraagd. Deze lijst moet voor overleg aan de schoolraad worden voorgelegd en via het schoolreglement aan de ouders worden meegedeeld. De regeling moet ook de mogelijkheid tot het toestaan van afwijkingen vermelden. Onder afwijkingen worden specifieke maatregelen of tegemoetkomingen verstaan voor financieel minder gegoede gezinnen. Deze regeling moet voor overleg aan de schoolraad worden voorgelegd en via het schoolreglement aan de ouders worden meegedeeld.

4.3.2 De Commissie komt tot volgend advies:

De Commissie stelt vast dat de concrete betwisting die aanleiding gaf tot de vraag opgelost is door de gevraagde terugbetaling van het voorschot. Tot de principes beperkt kan de Commissie het volgende adviseren.

Indien de deelname aan een buitenlandse uitwisseling gekoppeld is aan de bereidheid om zelf ook buitenlandse leerlingen te ontvangen, dan heeft een eenzijdige wijziging van de periode waarin de uitwisseling plaatsvindt een weerslag op de verplichting van de ouders die zich engageerden. De onmogelijkheid voor de ouders om op een ander tijdstip dan eerst afgesproken voor opvang in te staan moet meebrengen dat de ouders ook niet geacht worden zich te hebben geëngageerd voor de deelname van hun zoon. De school kan daarvoor dan ook geen verbintenissen aangaan zonder nieuwe instemming van de ouders. Ouders hebben bij annulatie van de deelname als gevolg van die wijziging, recht op terugbetaling van het voorschot.

Indien er geen noodzakelijk verband is tussen uitzenden en ontvangen wijzigt het wegvallen van de mogelijkheid om voor opvang in te staan, het engagement voor deelname aan de uitzending niet. Zonder tijdige en wettige verontschuldiging moeten de ouders instaan voor niet te recupereren kosten die de school ter goeder trouw heeft gemaakt.

De casus illustreert opnieuw het grote belang van duidelijke communicatie, zowel bij het meedelen van initiatieven als bij het aanbrengen van wijzigingen daaraan.

Brussel, 15 maart 2010

Marleen Broucke
Secretaris

Raf Verstegen
Voorzitter